

ผลกระทบจากการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดพิษณุโลก

เดช วัฒนชัยยังเจริญ¹ ณัฐวุฒิ ภาษะวรรณ² และ ปิยะมาศ ทามิ³

บทคัดย่อ

ในปี 2550 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยาง ประมาณ 14.5 ล้านไร่ และอนาคตคาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกยาง ประมาณ 16 ล้านไร่ โดยพันธุ์ยางพาราที่นิยมปลูกในประเทศคือ RRIM600 คิดเป็น 95% อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจในหลายภูมิภาคของประเทศ พบการปลูกยางพันธุ์อื่น เช่น RRIT251 แต่มีจำนวนน้อยราย ส่วนใหญ่เป็นการปลูกเพื่อการศึกษา

กรมวิชาการเกษตรได้ทำการศึกษาพื้นที่ศักยภาพในการผลิตยางของ จ.พิษณุโลก พบว่า พื้นที่ที่มี ศักยภาพมากที่สุดคือ อ.นครไทย โดยมีพื้นที่ที่มีศักยภาพ 113,916 ไร่ ที่สามารถให้ผลผลิต 200-250 กก./ไร่/ปี และ 49,828 ไร่ ที่สามารถให้ผลผลิต 250-400 กก./ไร่/ปี จากพื้นที่ศักยภาพรวมทั้งจังหวัด 586,953 ไร่ ที่ให้ผลผลิต 200-250 กก./ไร่/ปี และ 111,718 ไร่ ที่ให้ผลผลิต 250-400 กก./ไร่/ปี โดยมีพื้นที่ไม่เหมาะสมจำนวน 5,392,377 ไร่

จากข้อมูลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ.พิษณุโลก พบว่า จ.พิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกยางประมาณ 1 แสนไร่ ประกอบด้วยเกษตรกรในโครงการจำนวน 2,000 ราย หรือประมาณ 20,000 ไร่ และ เกษตรกรนอกโครงการ จำนวนประมาณ 5,000 ราย หรือประมาณ 80,000 ไร่ จ.พิษณุโลก มีเกษตรกรที่ปลูกยางพารานอกโครงการที่สำรวจได้ จำนวน 5,518 ราย คิดเป็นพื้นที่ 19,379 ไร่ มีเกษตรกรที่กรีดยางแล้ว จำนวน 25 ราย คิดเป็น 758 ไร่ รวมทั้งหมด 1,112 ราย หรือ 25,679 ไร่ อำเภอต่างๆ ใน จ.พิษณุโลก ที่ปลูกยางมากที่สุดคือ อ.วังทอง บริเวณบ้านกลาง บ้านวังนกแอ่น รองลงมาคือ อ.นครไทย ที่บ้านแยง และบ้านหนองกะท้าว ต่อมาคือที่ อ.ชาติตระการ ที่บ้านดง และบ้านป่าแดง มีเกษตรกรที่ปลูกยางพันธุ์ RRIT251 อยู่ที่ อ.บ้านกร่าง จำนวน 3 ราย โดยมีพื้นที่ปลูกยางพันธุ์ดังกล่าวประมาณ 20 ไร่

จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ที่กรีดยางได้แล้วประมาณ 1,000 ไร่ คิดเป็นผลผลิต 200 กก./ไร่/ปี (± 30 กก.) ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของยางพาราใน จ.พิษณุโลก คือ 12,000 บาท/ไร่ ในระยะเวลาช่วง 6-7 ปี ($\pm 2,000$ บาท) ขึ้นอยู่กับค่าจ้างแรงงาน ที่ดิน ราคาปุ๋ย ปัญหาของเกษตรกรที่พบคือ ขาดเงินทุน ขาดความรู้ ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาด้านที่ทำกิน เอกสารสิทธิ์ เพราะทำให้เข้าถึงแหล่งทุนไม่ได้ ส่วนปัญหาโรคและแมลงมีไม่มากนัก

คำสำคัญ: ยางพารา, พื้นที่ศักยภาพ, กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

บทนำ

ยางพารา (*Hevea brasiliensis*) เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในปี 2548 ทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ 272,736 ล้านบาท มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความ เป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนจำนวน 1,113,990 ราย พื้นที่ปลูกยางของประเทศ 12.56 ล้านไร่ กล่าวได้ว่า การปลูกยางเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียวหรือการสร้างสวนป่าเศรษฐกิจของประเทศทำให้ สภาพแวดล้อมดีขึ้น เห็นได้จากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ปลูกยางมีปริมาณ น้ำฝนเพิ่มขึ้นจากเดิม 150-200 มม./ปี และมีการกระจายของฝนดีขึ้น ยางพาราเป็นพืชที่มีความเสี่ยง น้อยกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น และมีอายุการให้ผลผลิตประมาณ 20-25 ปี ให้ผลผลิตที่สม่ำเสมอ

¹ ภาควิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

² หน่วยวิจัยและพัฒนาบูรณาการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตลอดปี ดังนั้น เกษตรกรชาวสวนยาง จึงมีงานทำทุกวันถือเป็นแรงงานภาคเกษตรที่ตรงอยู่ในพื้นที่อย่างมั่นคง การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอื่นมีน้อย การพัฒนาอุตสาหกรรมยาง ไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่หรือขนาดย่อม จะก่อให้เกิดรายได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนั้น การเพิ่มปริมาณการใช้ยางในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติในผลิตภัณฑ์ยางต่างๆ จะส่งผลประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวสวนยางนับล้านคน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้ และความมั่นคงในอาชีพการทำสวนยางมากขึ้น (จิรากร, 2549)

ในปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางอันดับ 1 ของโลก ที่มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 34.4 ของโลก ขณะที่อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีสัดส่วนร้อยละ 20.2 และ 9.7 ตามลำดับ และมีอัตราการผลิตเพิ่มร้อยละ 4.9 ต่อปี สูงกว่าอินโดนีเซียที่มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.50 ต่อปี ในขณะที่มาเลเซียมีอัตราการขยายตัวลดลง ในปี 2548 ไทยสามารถผลิตยางได้ 8.85 ล้านตัน ปริมาณการผลิตสวนใหญ่ประมาณ 2.63 ล้านตัน หรือร้อยละ 92 ผลิตเพื่อการส่งออก ที่เหลือร้อยละ 8 ใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศ การส่งออกในลักษณะสินค้าขั้นปฐม ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น และอื่นๆ คิดเป็นมูลค่า 148,868 ล้านบาท และมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง ได้แก่ ถุงมือยาง ยางยานพาหนะ ยางยืด ยางรัดของ ประเก็นยาง ซีลยาง ท่อยาง และอื่นๆ คิดเป็นมูลค่า 94,385 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีการส่งออกไม้ยางแปรรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางอีกประมาณปีละ 29,483 ล้านบาท รวมมูลค่าส่งออกปี 2548 จำนวน 272,736 ล้านบาท (จิรากร, 2549)

พื้นที่ปลูกยางพาราใน 24 ประเทศทั่วโลก ประกอบด้วย 12 ประเทศในทวีปเอเชีย คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย จีน อินเดีย เวียดนาม ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ กัมพูชา เมียนมาร์ ปาปัวนิวกินี และบังคลาเทศ 9 ประเทศ ในทวีปแอฟริกา คือ คาเมรูน โคตดิวัวร์ กาบอง กานา กินี ไชบีเรีย สาธารณรัฐคองโก และสหภาพแอฟริกา และในทวีปอเมริกาใต้ คือ บราซิล กัวเตมาลา และเม็กซิโก อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดในโลก โดยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 20.56 ล้านไร่ ไทยมีพื้นที่ปลูกยางมากเป็นอันดับสองของโลก 12.56 ล้านไร่ และอันดับสาม คือ มาเลเซีย มีพื้นที่ปลูกยางทั้งสิ้น 8.22 ล้านไร่ ไทยยังมีศักยภาพขยายพื้นที่ปลูกไปในเขตปลูกยางใหม่ภาคตะวันออก เชียงเหนือและภาคเหนือนับสิบล้านไร่ นอกจากนี้รัฐบาลก็สนับสนุนให้มีการปลูกยางเพิ่มมากขึ้น ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2547-2549 สนับสนุนให้มีการปลูกยาง จำนวน 1 ล้านไร่ แยกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในอีก 7 ปีข้างหน้า ในปี 2556 ผลผลิตของประเทศจะเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 250,000 ตัน จะทำให้ประเทศได้มูลค่าที่เพิ่มจากยางพาราจำนวนดังกล่าวอีกประมาณ 20,000 ล้านบาท (จิรากร, 2549)

โครงสร้างการตลาดและการขนส่งยางของภาคเหนือพบว่า โครงสร้างการตลาดยางโดยรวมเป็นแบบแข่งขันไม่สมบูรณ์ ประเภทตลาดผู้ซื้อน้อยราย (Oligopsony) ผู้ซื้อมีอิทธิพลต่อการ

กำหนดราคายางและได้รับกำไรส่วนเกิน ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณผลผลิตของภาคเหนือมีไม่มากนัก การแข่งขันในการรับซื้อผลผลิตมีน้อยประกอบกับมีความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้รับซื้อรายใหม่ๆ จึงแข่งขันได้ยาก สำหรับวิธีการตลาดของเกษตรกรชาวสวนยางในภาคเหนือมีความไม่ซับซ้อน โดยวิธีการตลาดเริ่มจากเกษตรกรรวบรวมยางจากเกษตรกรกลุ่มเดียวกันในท้องถิ่นแล้วแจ้งปริมาณยางที่รวบรวมได้ให้กับผู้รวบรวมยางระดับจังหวัด ซึ่งจะนำรถยนต์บรรทุกตระเวนรับซื้ออย่างแผ่ดินจากเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่มีข้อตกลงกัน โดยใช้ราคาหน้าโรงงานแปรรูปยางแผ่นดิบที่ จ.ระยอง เป็นเกณฑ์ในการรับซื้อและหักค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากเกษตรกรแล้วจึงนำผลผลิตจำหน่ายให้กับโรงงานแปรรูป ในภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จุมพฏ, 2547)

วิธีการศึกษา/วิเคราะห์

เป็นการระดมความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในโครงการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ.พิษณุโลก ซึ่งมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและระดมความคิดเห็นครอบคลุม 8 ประเด็น นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆ

ผลการศึกษา

จากการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น ในโครงการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรรายย่อยใน จ.พิษณุโลก ซึ่งสามารถสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยแยกเป็น 8 ประเด็นดังนี้

- กลุ่มที่ 1 วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน
- กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์ โอกาส อุปสรรค
- กลุ่มที่ 3 วิเคราะห์ คน (Man)
- กลุ่มที่ 4 วิเคราะห์การจัดการ (Management)
- กลุ่มที่ 5 วิเคราะห์เงิน (Money)
- กลุ่มที่ 6 วิเคราะห์เครื่องจักร (Machine)
- กลุ่มที่ 7 วิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (Environment)
- กลุ่มที่ 8 วิเคราะห์อนาคต

จุดแข็ง และความต้องการ

จากการระดมความคิดเห็นจากเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้ง 8 กลุ่ม ได้จัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามลำดับ ดังตารางที่ 1 โดยพบว่า เกษตรกรมีความเชื่อมั่นในอาชีพการปลูกยางพาราว่ามีจุดแข็งคือให้ผลตอบแทนสูง รายได้ดี ร้อยละ 24.62 สามารถจัดหาที่ดินในการปลูกยางพาราได้ ร้อยละ 16.93 และมีสถานที่จำหน่ายในจังหวัดใกล้เคียง ร้อยละ 15.39 ทั้งนี้ความต้องการที่จะสนับสนุนจุดแข็งที่มีส่วนใหญ่มองเห็นว่าเป็นความต้องการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราเพื่อจัดประมูลยางในพื้นที่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพิษณุโลกทำให้ทราบว่า จ.พิษณุโลก กำลังจะจัดให้มีตลาดประมูลยางในแต่ละพื้นที่ในอนาคตอันใกล้

ตารางที่ 1 จุดแข็ง และความต้องการในการทำสวนยางพารา ของเกษตรกรใน จ.พิษณุโลก

จุดแข็ง	ร้อยละ	ความต้องการ
รายได้ดี	24.62	การประกันราคา
ขนส่งใกล้	15.39	ตลาดกลางสำหรับประมูลยาง
มีที่ดินสำหรับการเพาะปลูก	16.93	เพิ่มการผลิต
มีกองทุนสงเคราะห์	12.31	เพิ่มการสนับสนุน
ภาครัฐให้การส่งเสริม	3.08	ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
เก็บเกี่ยวได้นาน	4.62	ให้ความรู้เรื่องการกรีดยางและการดูแลรักษา
สามารถขายได้ทั้งน้ำยางและไม้	7.70	ต้องการตลาดกลาง
ผลผลิตเก็บไว้ได้นาน	4.62	ต้องการตลาดกลาง
ราคาสูงขึ้นตลอดเวลา	4.62	ต้องการตลาดกลาง
มีการรวมกลุ่ม	6.16	พัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง

ที่มา: การประชุมเชิงปฏิบัติการ

จุดอ่อน และแนวทางแก้ไข

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ.พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าจุดอ่อนของอาชีพการทำสวนยางคือ การขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินคิดเป็นร้อยละ 52.38 การขาดความรู้ในการกรีดยางและการแปรรูปยางพารา ร้อยละ 11.91 และปัญหาการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ของภาครัฐกรณีการบุกรุกเขตป่าสงวนร้อยละ 9.53 ทั้งนี้แนวทางแก้ไขปัญหามีความหลากหลายตามประเด็นของปัญหา โดยแนวทางแก้ไขที่ประชาชนต้องการเป็นอันดับแรกคือ การได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน อันจะโยงใยมาถึงสิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่พึงได้รับในอนาคต (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จุดอ่อน และแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ.พิษณุโลก

จุดอ่อน	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข
ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	52.38	ให้มีการออกเอกสารสิทธิ์ให้เกษตรกร
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (ป่าไม้) จับกุม	9.53	ให้เกษตรกรมีเอกสารสิทธิ์อย่างถูกต้อง
ขาดแคลนแรงงาน	7.15	ประยุกต์ใช้เครื่องจักรแทนแรงงาน
ไม่มีความรู้เรื่องการกรีดยางและการแปรรูป	11.91	จัดให้มีการฝึกอบรม
ขาดแคลนแหล่งน้ำ	4.77	ก่อสร้างระบบชลประทาน
ขาดแหล่งเงินทุน	2.38	ออกเอกสารสิทธิ์ให้เกษตรกรไปนำไปแปรสภาพสินเป็นเงินทุน
ตลาดรับซื้อให้ราคาไม่เป็นธรรม	3.58	รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างกำลังการต่อรอง
ลงทุนสูง	1.19	ให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ
การกำจัดวัชพืช	1.19	ปลูกพืชคลุมดินแทน
เส้นทางขนส่งไม่ดี	5.96	ก่อสร้างถนนลาดยาง
การเกิดโรคในยางพารา	-	หาวิธีป้องกันการเกิดโรค
กล้าพันธุ์ยางที่ได้รับการประกันคุณภาพสายพันธุ์	-	ออกไป รับประกันคุณภาพต้นพันธุ์

อุปสรรค และโอกาส

นอกจากนี้ จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางใน จ.พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าอุปสรรคที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพบได้แก่ การขาดแคลนโรงงานแปรรูปยางพาราในพื้นที่ข้างเคียงหรือจังหวัดข้างเคียง อาทิ โรงงานรมควันหรือโรงงานยางแท่ง หรือโรงงานแปรรูปประเภทอื่นๆ ร้อยละ 51.86 และปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนการปลูกและการผลิตยางพาราในประเทศร้อยละ 37.94 อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเชื่อว่า การปลูกยางพาราใน จ.พิษณุโลก มีโอกาสคือ การตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สื่อกอนโคจันซึ่งจะเป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาในอนาคตอันใกล้ ร้อยละ 45.77 ซึ่งจะทำให้มีการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราในจังหวัด ร้อยละ 18.65 และเชื่อว่าจะมีการสร้างตลาดกลางและศูนย์กลางการผลิตยางพารา ร้อยละ 10.17 (ตารางที่ 3)

ทรัพยากรมนุษย์

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ.พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าปัญหาในประเด็นทรัพยากรมนุษย์คือ ปัญหาค่าแรงงานที่มีความรู้สูงโดยเฉลี่ย 150-200 บาท/วัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ประกอบการรายใหญ่จะจ้างแรงงานเหล่านี้ไปหมด ร้อยละ 38 หรือเกษตรกรผู้มีความประสงค์จะกรีดยางเองขาดความรู้และทักษะในการกรีดยาง ร้อยละ 26 และเกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตยาง ร้อยละ 20 ทั้งนี้แนวทางแก้ไขที่เกษตรกรต้องการคือการจัดให้มี

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการผลิตยางพารา และการบริหารแรงงานร้อยละ 68.30 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 อุปสรรค และโอกาสในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ. พิษณุโลก

อุปสรรค	ร้อยละ	โอกาส	ร้อยละ
ยังไม่มีโรงงานแปรรูปใกล้ๆ	51.86	สี่แยกอินโดจีนใกล้ตลาด	45.77
นโยบายของรัฐไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย	37.94	ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมแปรรูป	18.65
		ตลาดกลางและการผลิต	10.17
มีการคอร์รัปชันมาก	6.90	สิ่งแวดล้อมดีขึ้น	8.48
มีการถกกันแก้งกัน	6.90	การปลูกพืชแซมประเภทที่ดูเยี่ยม	6.78
		เป็นพืชทดแทน ส่งเสริมรายได้	6.78
		สร้างงาน	1.70
		เปิดหลักสูตรการแปรรูปยางพารา	1.70

ตารางที่ 4 อุปสรรคด้านทรัพยากรมนุษย์ และแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ. พิษณุโลก

คน (Man)	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ร้อยละ
ค่าแรงงานสูง 150-200 บาทต่อวัน	38.00	กำหนดมาตรฐานค่าแรงงาน ให้รัฐจัดหาแรงงานหรือนำเข้าแรงงานต่างประเทศ	31.71
ผู้ประกอบการรายใหญ่จ้างแรงงานไปหมด	26.00		
ขาดความรู้	20.00	จัดการฝึกอบรม ทั่วไป เชิง	68.30
ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตในพื้นที่	16.00	ปฏิบัติการ คุณธรรมจริยธรรมและเสริมสร้างความสัมพันธ์	
ขาดแคลนแรงงานกรีดยาง ดูแลสวน กำจัดวัชพืช	16.00		

การบริหารจัดการ

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ. พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าปัญหาด้านการบริหารจัดการคือ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาแพงร้อยละ 39.73 ขาดเงินทุน ร้อยละ 15.07 และปัญหาด้านการจัดการแปรรูปและการตลาดร้อยละ 13.70 (ตารางที่ 5)

ทุน

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ. พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าปัญหาด้านงบประมาณร้อยละ 69.09 มาจากการขาดแหล่งเงินทุนระยะยาวที่ไม่มีดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ แนวทางแก้ไขที่เกษตรกรชี้ว่าเป็นประเด็นที่สำคัญคือต้องการให้รัฐปล่อยเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยร้อยละ 46.56 ต้องการให้รัฐควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารกำจัดวัชพืช ร้อยละ

27.59 และต้องการให้สร้างตลาดกลางยางพาราในพื้นที่เพื่อให้สามารถจำหน่ายยางพาราได้โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางร้อยละ 10.35 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ปัญหาด้านการจัดการ และแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ.พิจิตรโลก

การจัดการ (Management)	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข
ปุ๋ยราคาแพง	39.73	รวมกลุ่มซื้ออย่างผ่านสถาบันการเงิน ได้ราคาที่ดีกว่า
ขาดเงินทุน	15.07	ทำแบบพอเพียง
การบริหารจัดการในการแปรรูปและการตลาด	13.70	รวมกลุ่มบริหารจัดการ
การตรวจสอบกล้ายาง ไม่มีการรับรอง	10.96	ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตรวจรับรอง
ขาดแรงงาน แรงงานหายากและมีราคาแพง	8.22	แรงงานต่างประเทศที่ต้องมีการควบคุมได้
ขาดความรู้	1.37	จัดฝึกอบรมในพื้นที่
ต้นกล้ายางตายไม่มีกรซ่อม	10.96	ให้ภาครัฐสนับสนุนต้นกล้ายาง

ตารางที่ 6 ปัญหาด้านทุน และแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ.พิจิตรโลก

เงิน (Money)	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ร้อยละ
ไม่มีแหล่งเงินทุนระยะยาว ที่ไม่มีดอกเบี้ย	69.09	รัฐให้กู้โดยปลอดดอกเบี้ย	46.56
เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	14.55	รัฐให้การสนับสนุน	8.62
ดอกเบี้ยเงินกู้สูง	14.55	ธนาคารลดดอกเบี้ย	6.90
พันธุ์ยางมีราคาแพง	1.82	รัฐควบคุมราคาหรือแจกกล้ายางเพิ่ม	-
ต้นทุนการผลิตสูง	-	รัฐควบคุมราคาปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช	27.59
พ่อค้าคนกลางกดราคา	-	สร้างตลาดกลาง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง	10.35
ค่าขนส่งเบี้ยยำน้อย	-	รัฐช่วยค่าขนส่ง	-

เทคโนโลยีการผลิต

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ.พิจิตรโลก ทำให้ทราบว่าในประเด็นเกี่ยวกับเครื่องจักรเกษตรกรขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีการกรีดยาง การทำยางแผ่นที่มีคุณภาพ ร้อยละ 65.91 และขาดแคลนสารเคมีหรือปุ๋ยที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ร้อยละ 20.46 ทั้งนี้แนวทางแก้ไขที่เกษตรกรเสนอแนะคือ ต้องการให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ถ่ายทอดเทคโนโลยี การอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานร้อยละ 78.05 ต้องการให้รัฐทดสอบคุณภาพของปุ๋ยที่เหมาะสมแก่การปลูกยางพารานำมาถ่ายทอดแก่เกษตรกรร้อยละ 12.20 และต้องการความต่อเนื่องในการถ่ายทอดเทคโนโลยีร้อยละ 7.32 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ปัญหาด้านเทคโนโลยีการผลิตและแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ. พิษณุโลก

เครื่องจักร (Machine)	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ร้อยละ
ขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีการกรีดยาง การทำแผ่นยางที่มีคุณภาพ	65.91	สภย. เป็นผู้ถ่ายทอดให้เกษตรกร อย่างสม่ำเสมอ	7.32
ขาดสารเคมี/ปุ๋ย ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่	20.46	รัฐทดสอบปุ๋ยแล้วนำมาถ่ายทอด	12.20
ขาดโรงงานเก็บยางที่ได้มาตรฐาน ราคา ไม่แพงและไม่เกิดความเสียหายแก่แผ่นยาง	6.82	ภาครัฐส่งเสริม มีโรงงานเก็บยางที่ ราคาไม่สูง สามารถลงทุนเองได้	2.44
ขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยีการดูแลสวนยาง	6.82	สภย. ถ่ายทอดเทคโนโลยีอบรมเชิง ปฏิบัติการ ฐานต่างพื้นที่	78.05

สิ่งแวดล้อม

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ. พิษณุโลก ทำให้ทราบว่าในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกยางไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งบางพื้นที่เป็นพื้นที่ที่ขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 65.22 ปัญหาไฟฟ้า ร้อยละ 17.40 และปัญหาความแห้งแล้งและขาดน้ำ ร้อยละ 8.70 ทั้งนี้แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรต้องการคือ การได้รับเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 71.43 ต้องการให้ภาครัฐตรวจสภาพดินและความเหมาะสมของดินในการปลูกยางพารา ร้อยละ 20.41 ในกรณีที่ประสบปัญหาภัยแล้งต้องการให้ภาครัฐทำฝนหลวง ร้อยละ 4.09 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ปัญหาด้านเทคโนโลยีการผลิตและแนวทางแก้ไข ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน จ. พิษณุโลก

สิ่งแวดล้อม (Environment)	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ร้อยละ
พื้นที่ปลูกยางไม่มีเอกสารสิทธิ์ บาง พื้นที่ขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม	65.22	ออกเอกสารสิทธิ์	71.43
ปัญหาไฟฟ้า	17.40	งดการถางและเผาป่า กำจัดวัชพืชก่อนถึง หน้าแล้ง ทำแนวกันไฟ	-
ปัญหาความแห้งแล้ง	8.70	ทำฝนหลวง	4.09
ดินไม่อุดมสมบูรณ์	2.18	ตรวจสภาพดิน ปรึกษาภาครัฐและปลูกพืช คลุมดิน	20.41
ขาดแคลนน้ำ	2.18	ขุดสระเก็บกักน้ำ	2.04
ปลวกและตุ่น	4.35	ใช้ยาฆ่าปลวก ปลูกพืชตระกูลถั่วให้ปลวกกิน แทน จับตุ่นมาขาย	-
ภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยในการขนส่ง	-	ทำถนน	-
วัชพืช	-	ใช้ยากำจัดวัชพืช	2.04

ความต้องการของเกษตรกร

จากการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ.พิษณุโลก ทำให้ทราบถึงความต้องการของเกษตรกรในอนาคตว่า เกษตรกรต้องการที่ดินทำกินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง โดยมีเอกสารสิทธิ์รองรับร้อยละ 38.97 ต้องการให้ จ.พิษณุโลก เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางพาราร้อยละ 16.89 และต้องการให้มีการประกันราคายางพาราร้อยละ 14.29 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความต้องการในอนาคต ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน จ.พิษณุโลก

อนาคต	ร้อยละ
1. อยากมีที่ดินเป็นของตนเอง มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน	38.97
2. อยากให้พิษณุโลกเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางพารา	16.89
3. มีการประกันราคา	14.29
4. มีการรวมกลุ่มของผู้ปลูกยางพารา	9.09
5. มีการประกันราคายางพารา	-
6. อยากได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง	9.09
7. อยากให้รัฐช่วยด้านเงินทุนสนับสนุน	5.20
8. มีการกำหนดราคาหรือหาตลาดล่วงหน้า	6.50

เอกสารอ้างอิง

- จิรากร โกศัยเสวี. 2549. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ยางพาราไทย. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
 น.1-2.
 จุมพฏ สุขแก้ว. 2547. การศึกษาปัจจัยพื้นฐานการผลิต การตลาดและการขนส่งยางพาราในภาคเหนือ.
 สถาบันวิจัยยาง. น.16.

